

Asım EKREN
Cumhuriyet Savcısı

Uygulamada
İSTİNAF CEZA
EL KİTABI

3. Baskı

İlk Derece Mahkemesinin Kesin Kararları

İstinafa Tabi Kararlar

İstinaf Süreci ve Karar Türleri

İstinafta Duruşma

İstinafın Kesin Kararları

308/A İtirazı

Temyize Tabi İstinaf Kararları

Çelişkili Kararlar (Uyuşmazlığın Giderilmesi)

İstinafta Sirayet, Aleyhe Bozma Yasağı

Vekâlet Ücreti Uygulamaları

Sorunlar, Tereddütler, Öneriler

FİLİZ KİTABEVİ

İSTANBUL

2024

Ekim 2024

ISBN: 978-625-6134-24-9

BASKI - CİLT

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 77398

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com

bilgi@filizkitabevi.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 77398

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

ÖN SÖZ

Bilindiği üzere 20 Temmuz 2016 tarihi itibarıyla yaygın adıyla “istinaf” ama yasal tabirle “bölge adliye mahkemeleri” faaliyete geçmiştir. Böylece, ilk derece (esas) mahkemeleri ile Yargıtay’dan oluşan iki aşamalı adli yargımız üç aşamalıya çıkmıştır. Bunun sonucu olarak, artık bir istisna hariç, kanun yolu itibarıyla, ilk derece mahkemelerinden verilen kararlar istinaf incelemesinden geçmeden temyiz için Yargıtay’a gönderilemez. Bu şekilde istinaflar, ilk derece mahkemeleri ile Yargıtay arasında köprü görevini almıştır.

Önemli oranda yenilenen kitabımız, daha çok uygulama ve pratiğe yöneliktir. Mevzuat ile Yargıtay ve istinaf ceza daireleri kararları, kısmen de doktrin incelenmiştir. Uygulamadaki sorun ve tereddütler tartışılmıştır. Yasal değişiklikler ve tüm konularla ilgili olarak çok sayıda güncel kararlar işlenmiştir.

Kitabın; hâkim, cumhuriyet savcısı, avukat ve diğer hukukçu meslektaşlarımıza, bu alanda yapılacak araştırma ve incelemelerde karınca kararınca da olsa bir kaynak olacağını düşünüyoruz. Tüm telif geliri tarafımızdan bağışlandığı için öğrencilere de katkı getirmesini umuyorum. Yazılmasında bana katlanma zahmetini gösteren kıymetli eşim Hülya Hanım’a ve oğlum Alihan’a, çalışmalarıyla destek veren Av. Özer Alişan EKREN’e teşekkür ediyorum. Kitabın basım, yayım ve dağıtımını üstlenen Filiz Kitabevi’ne başarılar diliyorum.

Asım EKREN

Görüş, öneri ve katkı için:

asim.ekren@adalet.gov.tr

İÇİNDEKİLER

KİTABIN ÖZETİ.....	1
--------------------	---

I. BÖLÜM

İSTİNAFIN YAPISI ve NİTELİĞİ

A) Kanun Yolu, İstinaf ve Temyiz	33
1) Nitelik Olarak Kanun Yolu İncelemesi	33
2) Nitelik Olarak İstinaf İncelemesi	35
3) İstinaf ve Temyiz İncelemelerinin Karşılaştırılması.....	39
B) İstinafin Yapısı, Organları, Görevleri ve Teftişi	41
1) İstinafin Yapısı, Kurulması, Kaldırılması	41
2) İstinafin Organları ve Görevleri	42
a) Başkanlık ve Görevleri	43
b) Cumhuriyet Başsavcılığı ve Görevleri.....	43
b.1) Cumhuriyet Başsavcısının Görevleri	44
b.2) Cumhuriyet Savcısının Görevleri	45
c) Başkanlar Kurulu ve Görevleri	45
d) Adalet Komisyonu ve Görevleri	46
e) Ceza Dairesi ve Görevleri	47
e.1) Ceza Dairesinin Görevleri.....	47
e.2) Daire Başkanının Görevleri	47
e.3) Daire Üyesinin Görevleri	48
f) Müdürlükler	48
3) İstinafin Görevleri ve İstinafta İşbölümü	49
a) Birden Fazla Suçta Görevli Dairenin Belirlenmesi	49
b) İstinafta Görev ve Yetki Uyuşmazlığı	50
c) Görevsizlik (Gönderme) Kararının Niteliği	52

4) İstinafin Teftişi.....	54
C) İstinaf Öncesi Kararların Kanun Yolu.....	54

II. BÖLÜM İLK DERECE MAHKEMESİNİN KESİN KARARLARI

A) İstinaf Edilemeyen İlk Derece Mahkemesi Kararları	57
B) Kesin Kararın İstinaf Edilmesi.....	62
C) Kesin Kararda Verilmeyen Vekâlet Ücretinin İstinafı.....	69

III. BÖLÜM İSTİNAFA BAŞVURU

A) Başvuruda Genel Kural ve Re'sen İstinaf	71
B) Başvuru Hakkına Sahip Olanlar	73
C) Başvuru Süresi, Yöntemi ve Tebliği.....	76
1) Elektronik işlemler.....	80
2) Başka Yere (Mahkemeye) İstinaf Talebi Yapmak	80
3) Tutuklunun İstinaf Talebi.....	81
4) Tebligat, E-Tebligat ve Süre	82
5) Mülhakat Yönünden İstinaf.....	86
6) Posta Yoluyla İstinafa Başvurmak	86
7) İstinaf İçin Süre Tutum Dilekçesi Vermek.....	87
8) Adli Tatilde Kanun Yoluna (İstinafa) Başvurmak	88
9) İstinaf Başvurusunun Karşı Tarafa Tebliği	93
10) Tebligat Eksikliğinin İstinafa Etkisi.....	96
D) Başvuruda Gerekçenin Belirtilmesi.....	97
E) Başvuru Yapılmasının Etkisi ve Sonucu.....	102
F) Başvuruda Yanılma veya Yanıltma.....	103
1) İstinaf Başvurusunda Tarafların Yanılması.....	103
2) İstinaf Yolunda Mahkemenin Tarafları Yanıltması.....	104
G) Başvurudan Vazgeme ve Etkisi.....	107

H) Cumhuriyet Savcısının Başvurusu ve Vazgeçmesi	110
I) İstinafta Eski Hâle Getirme ve Etkisi	112

IV. BÖLÜM

İSTİNAFTA İNCELEME ve KARAR TÜRLERİ

A) Birinci Aşama: İstinafta Ön İnceleme	121
1) Ön İnceleme Unsurları	121
a) Yetki Unsuru.....	123
b) Başvuru Hakkı Unsuru	124
c) Süre Unsuru	125
d) Kararın Niteliği Unsuru	126
2) Ön İnceleme Zamanı ve Aşamaya Katılım	127
3) Ön İnceleme Sonucundaki Karar Türleri ve İçerikleri	128
a) İstinafta Yetkisizlik Kararı.....	129
b) İstinaf Başvurusunun Reddi Kararı.....	131
c) Gönderme, İade, Tevdi Kararları	134
4) Ön İnceleme Sonucu Verilen Kararların Kanun Yolu.....	137
5) Başvurunun Reddi Kararı ve Kanun Yararına Bozma İlişkisi.....	143
6) İstinafta Ön İnceleme Tablosu	147
B) İkinci Aşama: İstinafta (Esas) İnceleme ve Kovuşturma	148
1) İnceleme ve Kovuşturma Unsurları.....	148
a) Şekli Unsur	148
b) Maddi Unsur.....	149
2) İnceleme ve Kovuşturma Zamanı ve Aşamaya Katılım	149
3) İnceleme-Kovuşturma Sonucundaki Karar Türleri ve İçerikleri	149
a) İstinaf Başvurusunun Esastan Reddi Kararı.....	150
b) Düzeltilerek İstinaf Başvurusunun Esastan Reddi Kararı	152
b.1- Birinci Grup Düzeltme Nedenleri	156
b.2- İkinci Grup Düzeltme Nedenleri.....	160
b.3- Üçüncü Grup Düzeltme Nedenleri.....	160
b.4- Dördüncü Grup Düzeltme Nedenleri	161
c) Hükmün Bozulması Kararı	162

c.1- Birinci Grup Bozma Nedenleri (Hukuka Kesin Aykırılıklar)	167
c.2- İkinci Grup Bozma Nedenleri	177
c.3- Bozma Kararına Konu Edilemeyecek Haller	181
c.4- Bozma Kararının Kanun Yolu Meselesi	182
c.5- Bozma Kararı Sonrasındaki İşlemler	184
d) Duruşma Hazırlığı İşlemlerine Başlanması Kararı	189
d.1) Duruşmadaki İstinaf Başvurusunun Esastan Reddi Kararı	192
d.2) Hükümün Kaldırılması Kararı	192
d.2.1) Hükümün Kaldırılması Kararının Duruşmasız erilmesi	194
d.2.2) Hükümün Kaldırılmasından Sonra Verilebilen Kararlar.....	199
d.2.3) Hükümün Kaldırılmasından Sonraki Karar İçerikleri	203
d.2.3.1) İlk Derece Mahkemesi Hükümünün Gerekçe ve Unsurları	204
d.2.3.2) Duruşmadaki İstinaf Hükümünün Gerekçe ve Unsurları	209
C) İki İnceleme Aşamasının Birleştirilerek Yapılması ve Sonuçları	210
D) Birden Fazla Karar Türünün Bir Hükümde Verilmesi	212
E) Gereksizlik ve Savunma Hakkının Kısıtlanması	214
F) Özellik Arzeden Bir Kısım Kararların İstinafi	217
1) Bir Hükümle Verilen Birden Fazla Cezanın Kanun Yolu	218
2) Hangi Cezanın İstinaf Edildiğinin Talepte Belirtilmesi	225
3) Ara Kararına Karşı İstinaf (Sair Durum).....	226
4) HAGB'ye veya Açıklanmasına Dair Kararın Kanun Yolu	227
5) Basit Yargılama Usulü ve Bu Usulle Verilen Kararın İstinafi	238
6) Koruma veya Güvenlik Tedbirine Dair Kararın İstinafi.....	244
7) Görevsizlik veya Yetkisizlik Kararının İstinafi.....	248
8) Önödeme-Uzlaşma Nedeniyle Verilen Düşme Kararının İstinafi	251
9) Adli Para Cezasına İlişkin Kararın İstinafi.....	252
G) İstinaf Cezada İnceleme Aşamaları ve Karar Türleri Tablosu	255

V. BÖLÜM

DURUŞMA ve DURUŞMA YERİNE BOZMA KARARI

A) İstinafta Duruşma İçin Talepte Bulunmak	259
B) Duruşmayı Gerektiren Hususlara Örnekler	264

C) İstinafta Duruşma Hazırlığı	265
D) İstinaf Duruşmasına Özgü Usul Hükümleri.....	266
E) Tarafların Duruşmaya Katılmamasının Karara Etkisi.....	269
F) Cumhuriyet Savcısının Duruşmaya Katılımı	269
G) Duruşma Açılması Yerine Bozma Kararının Verilmesi	270
1) Duruşma Yerine Bozma Kararı Verilmesinin Mahiyeti	274
2) Duruşma Yerine Bozma Kararı Verilmesinin Temyiz Edilmesi	281
3) Duruşma Yerine Bozma Kararı Verilmesinin Olası Sonuçları.....	284

VI. BÖLÜM

İSTİNAFIN KESİN KARARLARI

A) İstinafin Kesin (Temyiz Edilemeyen) Nitelikteki Kararları	290
1) Beş Yıl ve Altındaki Hapis ile Adli Para Cezaları	291
2) Beş Yıl veya Daha Az Hapis Cezalarını Artırmayan Cezalar	296
3) Seçenek Yaptırımlara İlişkin Kararlar	300
4) İlk Defa İstinafta Verilen Kesin Kararlar	300
5) İlk Defa İstinafta Verilen Kesin HAGB	302
6) Üst Sınırı İki Yıl Hapis ve Buna Bağlı Adli Para Cezası	303
7) Adli Para Cezasını Gerektiren Suçlardaki Kararlar	306
8) Bir Kısım Beraat Kararları	310
9) Eşya veya Kazanç Müsaderesi Kararları	311
10) Düşme, Cezaya Yer Olmadığı, Güvenlik Tedbiri Kararları	312
11) Koruma Tedbirleri Nedeniyle Verilen Tazminat Kararları	314
12) Aynı Hükümdeki Birden Fazla Ceza veya Kararlar	315
B) İstinafin Kesin Kararının Temyiz Edilmesi	317
C) İstinafin Kesin Kararına Karşı Kanun Yolu.....	322
1) İstinafin Kesin Kararına Karşı Olağan Üstü İtiraz	322
a) Şartlar ve Yöntem	325
a.1) Cumhuriyet Başsavcılığınca Yapılacak İşlem.....	329
a.2) Ceza Dairesince Yapılacak İşlem.....	332
a.3) Başkanlar Kurulunca Yapılacak İşlem.....	332
b) Bozma Kararının 308/A. İtirazına Konu Edilmesi.....	333

c) Olağan İtirazla Verilen Kararın, 308/A. İtirazına Konu Edilmesi.....	336
2) İstinafin Kesin Kararına Karşı Yargılamann Yenilenmesi.....	339
D) Kesin Kararda Verilmeyen Vekâlet Ücretinin Temyizi	341

VII. BÖLÜM

İSTİNAFIN KESİN OLMAYAN KARARLARI

A) İstinafin (Olağan) İtiraza Tabi Kararları	343
B) İstinafin Temyize Tabi Kararları.....	345
1) Temyiz İstemi, Süresi ve Nedeni	348
2) Re'sen (Doğrudan) Temyiz	352
3) Beş Yıldan Fazla Hapis Cezaları.....	354
4) Beş Yıl veya Daha Az Hapis Cezalarını Artıran Cezalar	356
5) İlk Defa İstinafta Verilen Mahkumiyet Kararı	358
6) İlk Defa İstinafta Verilen Temyize Tabi HAGB	371
7) İlk Defa İstinafta Verilen Beraat Kararı	372
8) On Yıldan Fazla Ceza Gerektiren Suçtan Verilen Beraat Kararı	376
9) Müsadere Kararı.....	377
10) Katalog Suçlardaki Kararların Temyizi	379
11) Avukatın Görev Suçu Nedeniyle Verilen Kararın Temyizi.....	382
12) Koruma Tedbiri Nedeniyle Verilen Tazminat Kararı.....	383

VIII. BÖLÜM

İSTİNAFTA SİRASET ve ALEYHE BOZMA YASAĞI

A) Kararın Diğer Sanıklara Etkisi, Sirayet.....	387
B) Aleyhe Bozma veya Değişirme Yasağı.....	392

IX. BÖLÜM
İSTİNAFIN BİRBİRİYLE ÇELİŞKİLİ KARARLARI

1) Şartlar.....	403
2) Talep Yapabilenler.....	403
3) Talep Makamı	404
4) Talep Üzerine Yapılacak İşlem	404
5) Uygulama Örnekleri.....	405

X. BÖLÜM
VEKÂLET ÜCRETİ UYGULAMALARI

1) Yargılama Giderinin Niteliği	417
2) Vekalet Ücretinin Asıl Hükme Bağlılığı	419
3) Başvuruya Yalnızca Vekalet Ücretinin Konu Edilmesi	420
4) Davacı veya Sanık Sayısı	421
5) Katılma Talebi ve Buna Dair Kararın Olması	421
6) Beraat Etme Hali	422
7) Mahkumiyet Hali	423
8) Hem Beraat Hem Mahkumiyet Hali.....	424
9) Davanın Reddi Hali.....	425
10) HAGB ve Açıklanması Hali.....	425
11) Davanın Düşmesi Hali	426
12) Özel Şartın Olması	428
13) Ek Kararla Vekalet Ücreti.....	429
14) İdari Para Cezasının Verilmesi.....	429
15) Dilekçe Ücreti	430
16) Zorunlu Müdafilikte Vekalet Ücreti.....	431
17) Hükümün Niteliğine Göre Vekalet Ücreti.....	433

XI. BÖLÜM
MUHTELİF KONULAR ve SORULAR

1) Yargı Çevresinde Hâkimin Davaya Bakma Engelinin Çıkması	435
2) İstinafta Müdafilik Yönünden Farklılık	435
3) İstinafta Katılan Sıfatının Elde Edilmesi	436
4) İstinafta İspat-Delil Yönünden Farklılık	437
5) İstinafta Birleştirme Kararı	437
6) Birleştirme Uyuşmazlığının İstinafta Giderilmesi	438
7) Bozma Kararından Sonra Dosyanın Gönderilmesi	439

SONUÇ
(SORUNLAR ve ÖNERİLER)

1) İstinaf Cumhuriyet Başsavcılıklarına Düşen Görevler	441
2) Barolara veya Hukukçulara Düşen Görevler	442
3) İstinafa Gönderilecek Dosyaların Kontrollerinin Yapılması	443
4) İstinafta Dosya Birikimi ve Bunun Azaltılması	444
5) Tebligat Eksiklikleri, Uygulamanın Maliyeti ve Sonucu	447
6) Uygulamadaki “Tevdi, İade, Gönderme” Kararları	448
7) Yasaya Aykırı Bozma Kararlarının Fazlalığı ve Etkisi	449
8) Üye Hakim veya Daire Başkanının Karar Öncesi Raporu	452
9) Daire Sayısı-İkiz Daire Uygulaması	453
10) İtirazları İncelemeye Yetkili Başkanlar Kurulu	454
11) İstinaf Talebinin Ret Edilmesi Kararı	455
12) Adli Para Cezaları	456
13) Olağan Üstü İtiraz Uygulaması	458
14) HAGB Kararının Düşürülmesi Uygulaması	461
15) Vekâlet Ücreti Farklılığı	462
16) İcra Ceza-Çek Suçu Duruşmasına C. Savcısının Katılımı	462
17) İlk Defa İstinafta Verilen Hükümün Re’sen Temyizi	464

KISALTMALAR

- AYM:** Anayasa Mahkemesi
BAM: Bölge Adliye Mahkemesi
İBK: Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı
CD: Yargıtay Ceza Dairesi
CGK: Yargıtay Ceza Genel Kurulu
CMK: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu
E: Mahkeme Kararının Esas Numarası
HAGB: Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması
HGK: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
HD: Yargıtay Hukuk Dairesi
HSK: Hakimler ve Savcılar Kurulu
HMK: Hukuk Usulü Muhakemesi Kanunu
K: Mahkeme Kararının Karar Numarası
Md: Yasa maddesi
R.G: Resmi Gazete
S.K: Sayılı Kanun
TCK: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
Vd: Ve devamı
Yynv: Yayınevi - kitabevi

KİTABIN ÖZETİ

İlk baskı sonrasında gelen talepler üzerine kitabın içeriği itibariyle bir özet yapılmıştır. Aşağıdaki bölüm kitabın özetinden ibarettir. Ayrıntılı açıklamalar ve karar örnekleri dipnotlarla birlikte ilgili bölümlerde yapılmıştır.

1. Ülkemizde bölge adliye (istinaf) mahkemeleri, 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5271 sayılı CMK'da düzenlenmiş ise de 20 Temmuz 2016 tarihinde fiili olarak faaliyete girmiştir.

2. Usul hukukumuzda, 20.07.2016 tarihi itibariyle bir istisna, yani 6706 sayılı Kanun'un 18. maddesi uyarınca suçluların iade edilmesi yargılaması hariç, kanun yolu itibariyle, ilk derece (esas) mahkemelelerinden verilen kararlar artık istinaf incelemesinden geçmeden temyiz edilemez. İlk derece mahkemesinden verilen kararın yasal şartları varsa ilk önce istinaf incelemesi, daha sonra ise kararın mahiyetine göre temyiz incelemesi yapılır. İkinci istisna olarak CMK'nın 307/3. Maddesine göre bozma kararına uyulması hâlinde ilk derece mahkemesi tarafından verilen karara karşı, istinaf veya temyiz sınırlarına bakılmaksızın sadece temyiz yoluna başvurulabilir. Burada istinaf aşaması atlanarak dosya doğrudan Yargıtay'a gönderilir.

3. İstinaf, ilk derece mahkemeleri ile Yargıtay arasında köprü görevini almıştır. Adli yargıda ikinci derece nitelikli mahkeme olarak kabul edilmiştir. Yargıtay yapılanmasına benzer olarak teşkilatlandırılmakla beraber yüksek mahkeme statüsünde değildir.

4. İstinafın teşkilat yasası, 5235 sayılı, Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkındaki Kanun'dur. Bu yasanın 25 vd. maddeleri bölge adliye mahkemeleri ile ilgili düzenlemeleri içerir.